

Zorglezing ter attentie van mevr. Corine Baar-Poort
 Stichting Levinas: De Kleine Goedheid
 Rotterdam, 29 Juni 2023
 Linus Vanlaere

**Goede zorg is
 Gekkenwerk**

1

Wat is het verband tussen Levinas, Corine en Lambik?

2

**Levinas & het
 gelaat van de Ander**

De Ander ontmoeten als gebaat...
 De Ander niet 'doden'...
 Dat is de uitdaging van de liefde én van de zorg.
 De Ander 'zien staan' (cf. A. Van Heijst).
 Het gelaat van de Ander maakt mij oneindig verantwoordelijk.

3

Zorgdragers zijn ook maar mensen

4

**Zorgdragers zijn
 gelukkig ook maar
 mensen**

- Het Appél van de Ander brengt mij op mijn ongemak
- De 'terugtrekking' of de 'scrupule' is al een eerste vorm van zorgzaamheid!
- In mijn falen, zelfs in mijn teleurstellingen als zorgdrager zie ik recht aan de Ander
- Onze feilbaarheid is dus ook raakbaarheid!

5

Ethiek van Lambik

Dankzij ruimte voor - en reflectie op - 'kleine ondingen' (als kleine haperingen in de ontmoeting met de Ander)...

- Blijven zorgdragers raakbaar
- Groeien zorgdragers in verantwoordelijkheid (door en voor de Ander)
- Houden zorgdragers het vol in het gekkenwerk van zorg

6

Antipathie: ik moet die Ander niet

- Tegenoverdracht
- De Ander stinkt
- Onmachtig/Machteloos
- Een (kermis)spiegel

7

Leve de antipathie!

Als we ons herkennen in anderen, is het een automatisme om ons te spiegelen. Als de andere een kloon is van onszelf, is empathie niet meer dan een kloon van zelfliefde. Liefde kan pas verschijnen als de spiegeling stopt. In het volwassen leven is dat typisch het moment waarop dit pijnlijke zinnetje valt: 'Die ander (of zijn gedrag) begrijp ik echt niet', meestal gevolgd door een stilte – of door een veroordeling. Spiegelen/lenen stoppen met spiegelen en niets in de eigen beleving kan zich verhouden tot wat de ander doet, zegt of is. En pas in die stilte, in die kloof, is er plaats voor liefde.

Als spiegeling niets vermag, zijn we overgeleverd aan de enige mogelijkheid die blijft: de ander vertrouwen schenken. Ook al kan ik er niet inkomen, ik omhels en ontvang die ander. Wanneer het verschil zo scherp afgetekend is, dat we het niet begrijpen, kan alleen liefde nog verbinding scheppen. (Ariane Bazan, De Standaard op 25/5/2023)

8

Leve de antipathie!

9

Luiheid: ontsnappen aan tijds(druk)

10

Luiheid: ontsnappen aan tijds(druk)

De stagiaire
De grappenmaker
De schoonmaker
De psychiater
...

11

Luiheid: ontsnappen aan tijd(sdruk)

- Luiheid als 'anticiperende moeheid'
- Luiheid als 'afzien van de toekomst'
- Luiheid als 'protest tegen tijdsdruk'

12

Leve de luiheid!

13

Middelmatigheid: (g)een 'held van de zorg'

- Expertise én gaele wil lopen stuk op tragiek
- Lijden dat niet kan 'weggeregeid worden' (cf. C. Leget)

14

Middelmatigheid: (g)een 'held van de zorg'

- Er is iets mis (maar kom binnen twee weken terug)
- Levensmoe (maar preper gewassen)

15

Leve de middelmatigheid!

16

Leve de middelmatigheid!

17

De kleine goedheid

"Tussen alle verworping van menselijke verhoudingen houdt de goedheid stand. Ze blijft mogelijk, ook al kan ze nooit een systeem of sociaal regime worden. Elke poging om het menselijke helemaal te organiseren is tot mislukken gedoemd. Het enige wat levendig overeind blijft is de kleine goedheid van het dagelijks leven. Ze is fragiel en voorlopig. Ze is een goedheid zonder getuigen, in stilte voltrokken, bescheiden, zonder triof. Ze is gratuit, en juist daardoor eeuwig. Het zijn gewone mensen, 'gevoelige zielen', die haar verdedigen en ervoor zorgen dat ze zich telkens weer herpakt, ook al is ze volstrekt weerloos tegenover de machten van het kwaad. De kleine goedheid kruist overeind, zoals een platgetrapt grassprietje zich weer opricht. Ze is misschien wel 'gek' - een 'dwaze goedheid' -, maar ze is tegelijk het meest menselijke in de mens. Ze wint nooit, maar wordt ook nooit overwonnen!"

18

19